

Mishnah Yevamot, chapter 13

משנה יבמות פרק יג

(1) The School of Shammai say; Only those [orphaned, minor girls who, by Rabbinic statute, pass into the charge of the mother and brother] who are betrothed [by them, but did not yet consummate the marriage with *huppah*] may exercise the right of *miyun* [i.e., the right of refusing the marriage up until she becomes an adult]; while the School of Hillel say; Both those [orphaned minors] who are betrothed and those who are married

[may exercise the right of *miyun*]. The School of Shammai say; [A declaration of *miyun* may be made] against a husband, but not against a levir [i.e., if the minor became a widow, the levirate bond to the brother of her deceased husband can only be severed by *halitzah*]; but The School of Hillel say; [*Miyun* is effective] either against a husband or against a levir. The School of Shammai say; [The *miyun* declaration] must be made in his presence, but The School of Hillel say; Either in his presence or not in his presence. The School of Shammai say; [The *miyun* declaration must be made] before *bet din*, but The School of Hillel say; Either before *bet din* or not before *bet din*. The School of Hillel said to The School of Shammai; [An orphaned girl] may exercise the right of refusal while she is still a minor, even four or five times [and marry again after each refusal]. The School of Shammai, however, answered them; The daughters of Israel are not ownerless property [to be married and then be married again without a proper divorce], rather, [if an orphan was betrothed and] makes a declaration of refusal [once], she must then wait until she becomes of age [to become betrothed a

רבנו עובדיה מברטנורא

א בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות. יתומה שהשיאה אמה ואחיה, אינה ממאנת אלא מן הארוסין: **בבעל**. אבל אם מת ולא מיאנה בו ונפלה לפני יבם, אינה יוצאה במיאון, אלא תמתין עד שתגדיל ותחלוץ: **אין בנות ישראל הפקר**. ואפילו מן האירוסין לא תמאן ותיארס לאחר ותחזור ותמאן. אלא ממאנת בזה ותמתין מליארס לאחר עד שתגדיל: **תמאן ותנשא**. לאו למהדר ולמאן זמנא אחריתי, אלא הכי קאמר, ממאנת וממתנת מליארס לאחר עד שתגדיל, או אם רוצה

א בית שמאי אומרים, אין ממאנין אלא ארוסות. ובית הלל אומרים, ארוסות ונשואות. בית שמאי אומרים, בבעל ולא ביבם. ובית הלל אומרים, בבעל וביבם. בית שמאי אומרים, בפניו. ובית הלל אומרים, בפניו ושלא בפניו. בית שמאי אומרים, בבית דין. ובית הלל אומרים, בבית דין ושלא בבית דין. אמרו להן בית הלל לבית שמאי, ממאנת והיא קטנה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. אמרו להן בית שמאי, אין בנות ישראל הפקר, אלא ממאנת וממתנת

second time], or [if she wants to marry someone else,] declares her refusal and marries [immediately, thereby giving up the right of *miyun* according to The School of Shammai, by the force of consummation of the marriage].

(2) Which minor [desiring to nullify the marriage] must make the declaration of refusal? Any [minor] whose mother or brothers have given her in marriage

with her consent [or if she had been given in marriage by her father, which is a Biblically valid marriage and then divorced or became a widow, she is now considered an orphan during the lifetime of her father, whereby, by Rabbinic statute, she is in her own charge and may marry on her own; she, too, may declare *miyun*]. If, however, they gave her in marriage without her consent [the betrothal was never valid and thus] she need not make any declaration of refusal. Rabbi Hanina ben Antigonus says; Any child who is unable to take care of her token of betrothal [i.e., the money or ring], need not make any declaration of refusal. Rabbi Eliezer says; The act of a minor has no validity, but [if she was given away in marriage, she is to be regarded] as one seduced [outside of marriage. And thus] if she is the daughter of an Israelite [and was married] to a priest, she may not eat *terumah*, and if she is the daughter of a priest [and was married] to an Israelite, she may eat *terumah*. [However, Rabbi Eliezer also admits that she requires *miyun* to nullify the relationship (see Tosfot Yom Tov). The *halachah* follows Rabbi Hanina ben Antigonus and we assume that any child under the age of six is unable to take care of her token of betrothal. From the ages of six until ten she is questioned in order to ascertain whether she, in fact, is able to take care of it or not].

(3) Rabbi Eliezer ben Yaakov says; In the case of any hindrance [to the marriage]

רבנו עובדיה מברטנורא

להנשא ממאנת בבעלה ותנשא מיד, דתו לא ממאנת לבית שמאי דנשואה היא: **ב אין מעשה קטנה אלא כמפותה.** דכמי שלא נישאת דמי. ואין הלכה כר"א, והלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס. ופחותה מבת שש בחזקת שאינה יודעת לשמור קידושיה ואינה צריכה למאן. ויותר מבת עשר, בחזקת שידעת לשמור קידושיה ואע"פ שהיא סכלה ביותר. ומבת שש ועד בת עשר צריכה בדיקה אם יודעת לשמור קידושיה אם לאו. וממאנת הבת והולכת עד שתהא בת י"ב שנה ויום אחד ותביא סימנים. לאחר מכאן אינה ממאנת אפילו לא בא עליה. ואם בא עליה לאחר י"ב שנה ויום אחד אף

עד שתגדיל, ותמאן, ותנשא: **ב** איוו היא קטנה וצריכה למאן כל שהשאה אמה ואחיה לדעתה השאה שלא לדעתה, אינה צריכה למאן. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר, כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קדושיה, אינה צריכה למאן. רבי אליעזר אומר, אין מעשה קטנה כלום אלא כמפותה. בת ישראל לכהן, לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל, תאכל בתרומה: **ג** רבי אליעזר בן יעקב

that was due to the husband [i.e., he gave her a divorce] she [the minor] is deemed to have been his wife [and he is thus prohibited from her relatives and she from his]; however, in the case of any hindrance [to the marriage] that was not due to the husband [i.e., she exercised her right of *miyun*], she is not deemed to have been his wife [and he is thus permitted to her relatives and she to his].

(4) [I.e.,] if a minor made a declaration of *miyun* against a man, he is permitted [to marry] her relatives and she is permitted to [marry] his relatives, and he does not disqualify her from [marrying] a priest [since she was never married she is not considered a divorcee]; but if he gave her a divorce, he is forbidden to [marry] her relatives and she is forbidden to [marry] his relatives, and he also disqualifies her [as a divorcee] from [marrying] a priest. If he gave her a divorce and then remarried her and after having exercised her right of *miyun* against him, she married another man and became a widow or was divorced, she is permitted to return to him. [This is not prohibited as is one who returns his divorcee after she had married someone else in between, since, by exercising her right of *miyun*, she shows that her first marriage before he divorced her was not a valid marriage and thus negates and reverses her status as his divorcee]. If, however, she exercised her right of *miyun* against him and he remarried her, and subsequently, divorced her and she then married another man and became a widow or was divorced, she is forbidden to return to him [since the second separation was due to a divorce rather than *miyun*, she retains her status as a divorcee]. This is the general rule [even when she

רבנו עובדיה מברטנורא

על פי שלא הביאה סימנים חיישינן שמא נשרו הסימנים וקנאה: **ג כל עכבה שהיא מן האיש.** נתן לה גט, זו היא עכבה שהיא מן האיש, דכיון דלא מיאנה גלתה דעתה שכל מה שהיתה מתעכבת אצלו היה בשבילו ומיאנה בו זו היא עכבה שאינה מן האיש, שלא נתעכבה אצלו משום אישות. ומתניתין מפרש לה ואזיל: **ד מותרת לחזור לו.** אף על גב דאם לא החזירה ונישאת לאחר מתוך הגרושין ונתארמלה, אסורה לראשון, אפילו הכי כי החזירה ומיאנה בו אתי מיאון וגלי עלה דקטנה היא ובטליה לגטא, ולא הוי בחזרה שניה כמחזיר גרושתו משנישאת לאחר: **זה הכלל.** כלומר אפילו פעמים הרבה גרשה והחזירה ומיאנה בו, אם נישאת לאחר מתוך

אומר, כל עכבה שהיא מן האיש, כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש, כאלו אינה אשתו: **ד הממאנת באיש,** הוא מתר בקרובותיה, והיא מתרת בקרוביו, ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט, הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הכהונה. נתן לה גט והחזירה, מיאנה בו ונישאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה, מתרת לחזור לו. מיאנה בו והחזירה, נתן לה גט ונישאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה, אסורה לחזור לו. זה הכלל, גט אחר מאון, אסורה

married and separated from him many times]: If divorce followed *miyun* [and she then married someone else], she is forbidden to return to him, but if *miyun* followed divorce, she is permitted to return to him.

(5) If a minor exercised her right of *miyun* against a man, and she then married another man who divorced her, and afterwards, [married] another man against whom she made a declaration of *miyun*, and then [married] another man who divorced her, and afterwards [married] another man against whom she made a declaration of *miyun*, she is forbidden to return to those men from whom she was separated by divorce [i.e., her second and fourth husbands. The Rabbis instituted that *miyun* against one individual does not invalidate the divorce of another individual, lest a minor who married a second husband after being divorced from the first, succumb easily to renewed interest of her first husband and subsequently exercise *miyun* against her second husband], but is permitted to return to those from whom she was separated by her exercise of the right of *miyun*.

(6) If a man divorced his wife and remarried her [and then died childless], she is permitted to marry the levir [although during the time that she was divorced, she was forbidden to him as his brother's divorcee]; Rabbi Eliezer, however, forbids. So, too, if a man divorced an orphan [a minor who was given in marriage by her mother or brother] and then remarried her, she is permitted to marry the levir; Rabbi Eliezer, however, forbids. [In both cases, Rabbi Eliezer forbids lest they be confused with the following case.] If a minor was given in marriage by her father [a Biblically valid marriage] and was divorced [the divorce having been accepted on her behalf by her father, since a minor cannot accept a divorce], she is now considered an “orphan” during the lifetime of her father [whereby her

רבנו עובדיה מברטנורא

גט אסורה לחזור לו, ומתוך מיאון מותרת לחזור לו: ה' לאחר ומיאנה בו. כלומר חזרה ונישאת לשלישי ומיאנה בו: כל שיצתה ממנו בגט אסורה לחזור לו. אע"פ שיצתה משל אחריו במיאון לא בטליה לגיטא ידידה: ו מותרת ליבם. ולא אמרינן נישואין הראשונים מפילין היבמה לפני היבם ומשעה שגירשה אחיו קיימא עליה באיסור אשת אח דהויא לה גרושת אחיו: רבי אליעזר אוסר. דגזר כל הני אטו יתומה בחיי האב דאמרינן לקמן במתניתין דלאחר חזרתה הרי היא כגרושה אפילו

לחזור לו. מאון אחר גט, מתרת לחזור לו: ה הממאנת באיש ונשאת לאחר וגרשה, לאחר ומיאנה בו, לאחר וגרשה (לאחר ומיאנה בו), כל שיצאת הימנו בגט, אסורה לחזור לו. במאון, מתרת לחזור לו: ו המגרש את האשה, והחזירה, מתרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה, והחזירה, מתרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשאה אביה ונתגרשה, כיתומה בחיי האב.

father no longer has the right to give her in marriage. By Rabbinic statute, she is now in her own charge and may marry on her own and declare *miyun*, and if then her husband remarried her, [and afterwards, died childless] all agree that she is forbidden to marry the levir [since, Biblically, the second marriage has no force, she is considered his divorcee; the *halachah* does not follow Rabbi Eliezer].

(7) If two brothers were married to two sisters who were minors and orphans [given in marriage by their mother or brothers], and the husband of one of them died [childless], she [the widow] is free [from levirate bonds and does not require *halitzah*] being [that she is] his wife's sister [even though the marriage was valid only by Rabbinical statute, hence Biblically speaking, she is not his Biblical **wife's** sister, still, there are no levirate bonds]. So, too, in the case of two deaf [and mute adult sisters whose marriage is valid by Rabbinical statute, who were married to two brothers and one died childless, the widow is free from levirate bonds and does not require *halitzah*]. An adult and a minor [who are sisters and are married to two brothers]: If the husband of the minor died, the minor is free [from levirate bonds] being [that she is] his wife's sister. If the husband of the elder sister died [since her marriage has Biblical validity, there now exists a levirate bond of Biblical force to the surviving brother which supersedes his previous marriage to the minor, since it is valid by Rabbinical force only, therefore], Rabbi Eliezer says, the minor [who is his present wife] is instructed to exercise her right of *miyun* against him [and he then performs the Biblical levirate marriage with her older sister]. Rabban Gamliel says; If she [the minor]

רבנו עובדיה מברטנורא

לרבנן. ואין הלכה כרבי אליעזר: **כיתומה בחיי האב**. אף על פי שהאב חי הרי היא כיתומה לענין קדושין, דשוב אין לאב כח לקבל קדושיה. ואם החזירה בקטנותה, אסורה ליבם אם מת בקטנותה, דקדושי חזרה אינן כלום הואיל ופקע רשות אב מינה והיא אין לה יד, והוא כגרופה ועומדת: **א תצא משום אחות אשה**. ופטורה מן החליצה ומן היבום: **מת בעלה של גדולה**. ונפלה לפני בעל הקטנה, זיקתה של גדולה שהיא מן התורה, אסרת קטנה עליו משום דנישואיה דרבנן, והוא לה אחות זקוקת. ומה יעשו: **רבי אליעזר אומר מלמדים הקטנה שתמאן בו**. ותעקור נשואיה, ויהא מיבם את הגדולה. והלכתא כותיה: **רבן גמליאל אומר**. אין זיקת גדולה אסרת את הקטנה, דסבר רבן גמליאל דלא אלימא זיקה לאסור את אשתו עליו, הלכך אם מיאנה מוטב ותתיבם הגדולה,

exercises her right of *miyun*, fine and good; but if not [the force of the levirate bond does not prohibit the marriage to her younger sister, rather], let her [the older sister] wait until she [her younger sister] is of age [when her marriage becomes Biblically

binding] and the other becomes free [from levirate bonds and does not require *halitzah*, being that she now becomes prohibited to the levir] as his wife's sister. [He must not be instructed to perform *halitzah* on the older sister, since this would, in effect, prohibit his wife as she now becomes the sister of his *halutzah*.] Rabbi Yehoshua says; Woe to him [the surviving brother] because of his wife and woe to him because of his brother's wife! He must allow his wife to go by [giving her a] divorce, [Rabbi Yehoshua holds, as does Rabbi Eliezer, that the Biblical levirate bond to the older sister supersedes the Rabbinical marriage bond to her younger sister. But, he also differs with Rabbi Eliezer, in that he maintains, that even here we do not encourage the *miyun* practice (see Yevamot 109a) and therefore, he must divorce her instead. Rabbi Eliezer, however, maintains that one may encourage *miyun* where it involves fulfilling a *mitzvah*] and [he also must let go of] his brother's wife [who becomes prohibited to him as the sister of his divorcee] by [performing] *halitzah* [the *halachah* follows Rabbi Eliezer].

(8) [The Mishnah (4:11) states; “Where a man who was married to two women died, cohabitation or *halitzah* with one of them exempts her rival wife. The reason is because the verse states; “Thus will be done to the man who will not build up his brother's household” (Deuteronomy 25:9). We deduce from here, that one builds up his brother's household only once and is prohibited from marrying a second fellow wife of his deceased brother. In the case where validity of the marriage is Rabbinic, such as] if one was married to two orphans who were minors [and were not related to each other] and died, [here, too,] cohabitation [by the levir even while she is a minor where the levirate bond is only Rabbinical] or *halitzah* [performed after she becomes of age, since a minor cannot perform *halitzah*], with one of them exempts her fellow wife [from levirate marriage or

רבנו עובדיה מברטנורא

ואם לאו, תמתין הקטנה אצלו עד שתגדיל ויהיו נישואיה דאורייתא ואחר כך תצא הגדולה משום אחות אשה. אבל לחלוץ לגדולה לא, דפסל את הראשונה עליו משום אחות חלוצה: אי לו. או לו. שמוציא את אשתו בגט, ואין מלמדין אותה למאן, דאמרין שיתרחק אדם מן המיאונים: ח לשת

אם מאנה, מאנה. ואם לאו, תמתין עד שתגדיל, ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי יהושע אומר, אי לו על אשתו, ואי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו בחליצה: ח מי שהיה נשוי לשתו יתומות קטנות, ומת, ביאתה או חליצתה של

halitzah]. And so, too, regarding [one who was married to] two deaf [and mute] women [where the validity of the marriage is also Rabbinic, and died childless, the cohabitation of one by the levir exempts the other]. [If a man was married to] a minor and to a deaf [and mute] woman [and died], cohabitation [by the levir] with one of them, does not exempt her fellow wife [from the levirate bond. Although, both marriages are only Rabbinical, however, due to the differences in the physical conditions of each, they are not considered as being equal, as we are in doubt as to whether the deceased preferred the minor, who, when becoming of age, would be completely normal and would be considered his main wife, or whether he preferred the deaf woman, with whom he could have had an adult relationship]. [If one wife was] normal and [the other was] deaf [and mute], cohabitation [by the levir] with the normal [widow, whose marriage and subsequent levirate bond are of Biblical force], exempts the deaf [widow], but cohabitation with the deaf [widow, whose marriage was of Rabbinical force], does not exempt the normal [widow]. [So, too, if one was] of age and the other a minor, cohabitation [by the levir] with the adult exempts the minor, but cohabitation with the minor, does not exempt the adult.

(9) If one was married to two orphans who were minors, and then died, and the levir cohabited with the first, and then he also cohabited with the second, or if his brother cohabited with the second, he [or his brother] has not thereby rendered the first ineligible [for him, since a minor may, at any time, exercise her rights of refusal; therefore, the marriage to a minor is considered as always hanging in doubt until she reaches adulthood. Since the cohabitation of one has the same force as the other, therefore, if cohabitation with the first was a valid

רבנו עובדיה מברטנורא

יתומות. נכריות: **או חליצתה.** לאחר שתגדיל: **וכן שתי חרשות.** כלומר בשם ששתי קטנות ביאת אחת מהן פוטרת צרתה, כך בשתי חרשות. אבל חליצה ליבא למימר בחרשת דלאו בת חליצה היא. **אחת קטנה ואחת חרשת.** אע"ג דשתיקו אין נישואיהן נישואין גמורין, מכל מקום לא ידעינן בהי מינייהו ניחא ליה והיא חשיבא אשתו טפי: **ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה.** דביאת מי שנשואיה נשואין גמורין פוטרת אותה שאין נשואיה גמורין. אבל איפכא לא: **ט לא פסל את הראשונה.** שהרי ביאתן שוה. ואי ראשונה קנויה היא הרי היא אשתו וביאת האחרונה בעילת זנות.

אחת מהן פוטרת צרתה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת, אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. פקחת וחרשת, ביאת הפקחת פוטרת את החרשת, ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה, ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה, ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה: **ט** מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות, ומת, בא יבם על הראשונה, וחרר ובא על השנייה, או שבא אחיו על השנייה, לא פסל את הראשונה. וכן שתי חרשות. קטנה

acquisition, she is now his wife through levirate marriage and after levirate marriage has been performed once, the levirate bond regarding the other dissipates; cohabitation with the second has no consequence in the relationship to the first, being considered a licentious relationship rather than a levirate marriage. If, on the other hand, the cohabitation with a minor was not a valid acquisition, then they are both strangers to him anyway, since by the same reasoning, the marriage to the deceased brother had no validity either. However, he may not decide to keep the second as his wife, because if marriages to minors are valid, then the levirate marriage to the first did take effect and the second would be prohibited as building a second household]. And so, too, [is the law, if one was married to] two deaf mute women [and then died, and the levir cohabited with the first, and then he also cohabited with the second]. [If one widow was] a minor and the other a deaf [mute], and the levir cohabited with the minor and then he also cohabited with the deaf [widow], or a brother of his cohabited with the deaf [widow], he has not rendered the minor ineligible [for him. As explained above, if the minor was fully acquired, the subsequent cohabitation with the deaf woman is of no consequence. If not, then she was not the wife of his deceased brother and is regarded as a stranger]. If the levir [however,] cohabited with the deaf [widow first] and then he also cohabited with the minor, or a brother of his cohabited with the minor, he has rendered the deaf widow ineligible [for himself. Regarding the minor, the doubt is whether this is a fully valid acquisition or not. However, regarding the deaf mute, the acquisition is definitely valid, although only to a partial degree. Therefore, on the possibility that the minor is a fully valid acquisition, the marriage of the minor has a greater force than that of the partially valid marriage

רבנו עובדיה מברטנורא

ואי לאו קנויה היא הרי שתייהן נכריות אצלו שלא היו קנויות לאחיו, ומקיים את הראשונה שלא נפסלה עליו, אבל אחרונה לא, דילמא קנויות הוו ומשבא על הראשונה קיימא היאך עליה באסור שני בתים: **פסל את החרשת.** דשמא קטנה קנויה כולה וקנין החרשת משוייר, והוה ליה שני בתים, דהכי מסקינן בגמרא דקטנה ספק אם היא קנויה לגמרי הואיל וראויה לביאה לאחר זמן, ספק אם אינה קנויה כלל. וחרשת קנויה ומשווירת, כלומר קנויה במקצת ואינה קנויה קנין גמור. ואפילו הכי אם בא על החרשת אחר שבא על הקטנה לא פסל את הקטנה, ממה נפשך, אי קטנה קנויה לגמרי הרי קנאה וביאת החרשת שאחר כן לאו כלום היא, ואי אינה קנויה כלל, אף לאחיו לא היתה קנויה

of the deaf mute, and therefore, the second cohabitation with the minor has levirate validity, even after the first levirate marriage to the deaf widow. Subsequently, the deaf widow becomes prohibited as building a second household].

(10) [If] one [widow was] of sound mind and the other deaf [and mute], and the levir cohabited with the sound one and then he also cohabited with the deaf one, or a brother of his cohabited with the deaf one, he does

not render the former ineligible [for himself. Since the first levirate act is completely effective, the latter is, therefore, considered a licentious act and has no consequence to the relationship of the first]. If the levir cohabited with the deaf one, and then he also cohabited with the sound one, or a brother of his cohabited with the sound one [since the first levirate act is not a fully valid act and the second act is], he renders the deaf one ineligible [for himself].

(11) [If one was] of age and the other a minor, and the levir cohabited with [the widow] who was of age, and then he also cohabited with the minor, or a brother of his cohabited with the minor, he does not render the elder one ineligible for himself. If the levir cohabited with the minor, and then he also cohabited with [the widow who was] of age, or a brother of his cohabited with [the widow who was] of age, he renders the minor ineligible [for himself]. Rabbi Elazar says [in all the aforementioned cases, i.e., including the case of the deaf woman and the minor]; the minor is instructed to exercise her right of *miyun* against him [i.e., against the levir, thus leaving the levirate marriage with the other widow intact].

(12) If a levir who was a minor cohabited with a sister-in-law who was also a minor, they should be brought up together [since a minor cannot give a valid

רבנו עובדיה מברטנורא

ונכרית היא. אבל אם בא תחלה על החרשת ואחר כך על הקטנה, פסל את החרשת דשמא קנין הקטנה קנין גמור הוא, ופסל קנין החרשת שהוא קנין משוייר. ואית ספרים דגרסי, אם בא על הקטנה וחזר ובא על החרשת פסל את הקטנה, דגורנין אטו כשבא על החרשת וחזר ובא על הקטנה: **א** ר' אליעזר אומר בכולן מלמדין, והלכה כר' אליעזר: **ב** יגדלו זה עם זה. ואינו יכול לגרשה עד

את החרשת: **י** פקחת וחרשת, בא יבם על הפקחת, וחזר ובא על החרשת, או שבא אחיו על החרשת, לא פסל את הפקחת. **בא יבם על החרשת וחזר ובא על הפקחת או שבא אחיו על הפקחת, פסל את החרשת: א** יגדולה וקטנה, בא יבם על הגדולה, וחזר ובא על הקטנה, או שבא אחיו על הקטנה, לא פסל את הגדולה. **בא יבם על הקטנה, וחזר ובא על הגדולה, או שבא אחיו על הגדולה, פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר, מלמדין הקטנה שתמאן בו: ב** יבם קטן שבא על יבמה קטנה, יגדלו זה עם זה. **בא**

divorce nor can a minor accept a divorce]. If he [a minor] cohabited with a sister-in-law who was of age, she should bring him up until he is of age. If [after having divorced her] a sister-in-law declared within thirty days [after her levirate marriage], that he has not cohabited with me [and thus the divorce is not valid since the

על יבמה גדולה, תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום, לא נבעלת, כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום, מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה, אפלו לאחר שנים עשר חדש, כופין אותו שיחלוץ לה: יג הנודרת הנאה מיבמה, בחיי בעלה, כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר מיתת בעלה, מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם נתכונה

levirate marriage was never consummated, and he says, we had relations and the divorce is effective, she is believed and] he is compelled to submit to *halitzah*. But [if her declaration was made] after thirty days, [he is believed; however, she, having said that she is still bound to him, may not remarry and therefore] he is requested to submit to her *halitzah*. If, however, he admits [her assertion], he is compelled, even after twelve months, to submit to her *halitzah*.

(13) If a woman, during the lifetime of her husband, vowed to have no benefit from her brother-in-law, the latter is compelled to submit to her *halitzah*. [It, likely, never occurred to her that she would have to marry the levir. Therefore, when she made the vow, she was not trying to evade the precept of levirate marriage so she is not considered a rebellious wife and is therefore, entitled to her *ketubah*], but if after the death of her husband [when her intention was to avoid marrying the levir and she is thus considered a rebellious wife], the levir may only be requested to submit to her *halitzah*. [If he agrees to the request, he gives her the *ketubah*; if he does not agree and wants to marry her, but she refuses, he is forced to submit to *halitzah* and she loses her *ketubah*.] If this [the

רבנו עובדיה מברטנורא

שיגדיל דגט קטן אינו גט: היבמה שאמרה בתוך שלשים יום. שכנסה דיבם, לא נבעלתי ליבם, והוא אומר בעלתך ודייך בגט, כופין אותו לחלוץ דהיא נאמנת, דעד תלתין יומין מוקי אינש נפשיה ולא בעיל: לאחר שלשים יום. הוא נאמן, דלא מוקי אינש נפשיה מלבעול יותר משלשים יום. ומיהו איהי לא משתריא, דשויתה אנפשה חתיכה דאיסורא ובעיא חליצה, ומבקשים ממנו שיחלוץ, אבל לא כופין, דהא הוא אומר שבעל. והא דכופין אותו לחלוץ תוך ל' יום ומבקשין אותו לחלוץ לאחר ל' יום ואין כופין ומבקשים לייבם, מוקי בגמרא כגון שגט יוצא מתחת ידה, שכיון שנתן גט לזיקתו נפסלה עליו, ומיהו בעיא חליצה למשרייה לעלמא. ואי אמרה היא נבעלתי והוא אומר לא בעלתי, אין חוששים לדבריו ולא בעיא חליצה: יג הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה כופין אותו שיחלוץ לה. דלא אסקא דעתה שימות בעלה ותפול לפניו ליבום, ונוטלת כתובתה: אבל

avoidance of levirate marriage], **לְכֹר, אֶפִּילוּ בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ, מִבְּקָשֵׁין הֵימְנוּ**
 however, was in her mind even [if her **שֵׁיחְלוּץ לָהּ:**
 vow was made] during the lifetime of
 her husband, the levir may only be requested to submit to her *halitzah* [as above].

רבנו עובדיה מברטנורא

לאחר מיתת בעלה. היא מורדת, וקיימא לן כותבין אגרת מרד על שומרת יבם: **ומבקשים ממנו לחלוץ.** ויתן כתובתה אם ירצה, ואם לא רצה לחלוץ והיא מורדת בו ובאה להפסיד כתובתה, כופין אותו לחלוץ: